



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

تعداد واحد و نوع واحد (نظری/عملی): ۳ واحد نظری	نام و شماره درس: بزرگسالان و سالمندان ۱
مدت زمان ارائه درس: نیمسال دوم ۰۲-۰۳	رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری
محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت	دروس پیش نیاز: تشریح، فیزیولوژی، بیوشیمی، میکروب شناسی، انگل شناسی، تغذیه و تغذیه درمانی، مفاهیم پایه پرستاری
تلفن و روزهای تماس: ۰۱۳۳۳۵۵۵۰۵۶	نام مسئول برنامه: دکتر لیلا روحی
	آدرس ایمیل: roohi_balasi@yahoo.com

اهداف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم زیربنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات گوارشی، آب و الکترولیت و اختلالات حرکتی مبتنی بر اصول اخلاقی و موازین شرعی

اهداف اختصاصی درس:

از دانشجو انتظار می رود در پایان دوره:

- با توجه به علائم و نشانه های داده شده انواع اختلالات شایع دهان، لب و لثه را از یکدیگر افتراق دهد.
- علت ایجاد اختلالات شایع لب، دهان و لثه را شرح دهد.
- نکات مهم در مراقبت پرستاری از بیماران با اختلالات شایع لب، دهان و لثه را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- عوامل خطر سرطان های حفره دهان را مشخص نماید.
- علائم و نشانه های سرطان حفره دهان را تشخیص دهد.

- پاتوفیزیولوژی سرطان حفره دهان را شرح دهد.
- روش های تشخیصی سرطان حفره دهان را مشخص کند.
- مرحله بندی سرطان حفره دهان را بر اساس مرحله بندی TNM تومور مشخص کند.
- نکات مهم در مراقبت پرستاری از بیمار مبتلا به سرطان حفره دهان را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- با توجه به علایم و نشانه های داده شده، انواع اختلالات مری را از یکدیگر افتراق دهد.
- علل ایجاد اختلالات مری را شرح دهد.
- پاتوفیزیولوژی اختلالات مری را شرح دهد.
- روش های تشخیصی در اختلالات مری را مشخص کند.
- چگونگی درمان اختلالات مری را تشخیص دهد.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری از بیماران با اختلالات مری را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- گاستریت را تعریف نماید.
- علت و پاتوفیزیولوژی ایجاد گاستریت را شرح دهد.
- پاتوفیزیولوژی استر اولسر را شرح دهد.
- علایم گاستریت حاد و مزمن را از یکدیگر افتراق دهد.
- روش های تشخیصی و درمانی گاستریت را مشخص نماید.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری از بیماران مبتلا به گاستریت را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- پپتیک اولسر را تعریف نماید.

- علت ایجاد پپتیک اولسر را شرح دهد.
- سندرم زولینجر الیسون را تعریف نماید.
- علت ایجاد سندرم زولینجر الیسون و پاتوفیزیولوژی آن را شرح دهد.
- علایم سندرم زولینجر الیسون را مشخص کند.
- پاتوفیزیولوژی زخم های دئودنوم و معده را مقایسه کند.
- علایم پپتیک اولسر را از استرس اولسر افتراق دهد.
- تظاهرات بالینی پپتیک اولسر خونریزی دهنده را مشخص نماید.
- روش های تشخیص، درمان و جراحی را در پپتیک اولسر را شرح دهد.
- نکات مهم در آموزش و مراقبت پرستاری و مدیریت عوارض در بیماران مبتلا به پپتیک اولسر را در چارچوب فرایند پرستاری شرح دهد.
- بطور اجمالی آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش تحتانی را شرح داده و ارزیابی های تشخیصی را توضیح دهد.
- بیماری های التهابی روده را با توجه به پاتوفیزیولوژی آنها، تظاهرات بالینی، ارزیابی تشخیصی و اقدامات طبی و جراحی را مورد مقایسه قرار دهد و تدابیر پرستاری این اختلالات را توضیح دهد.
- پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی و درمان بیماران مبتلا به یبوست، اسهال و سندرم روده تحریک پذیر را توضیح دهد.
- شکم حاد را بر حسب علل، تظاهرات بالینی، مداخلات پرستاری، عوارض و روش های درمانی با یکدیگر مقایسه نماید.
- روش های درمانی و تدابیر پرستاری در بیماران مبتلا به سرطان کولون و آنورکتال را توضیح دهد.
- تست های عملکردی کبد و تظاهرات بالینی اختلال عملکرد کبد با توجه به تغییرات پاتوفیزیولوژیک کبد شرح دهد.

- انواع مختلف هپاتیت و علل آنها، پیشگیری، تظاهرات بالینی، مداخلات درمانی و تدابیر پرستاری را مقایسه نماید.
- پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی و مراقبت های درمانی بیماران مبتلا به سنگ کیسه صفرا را شرح دهد.
- از فرایند پرستاری به عنوان یک چارچوب مراقبت از بیماران مبتلا به سنگ کیسه صفرا و بیماران تحت عمل کوله سیستکتومی استفاده نماید.
- علل، روش های درمانی و تدابیر پرستاری در سیروز کبدی را تشریح نماید.
- روش های درمانی را در سرطان کبد توضیح دهد.
- عوامل خطر و تدابیر پرستاری لازم در اداره آبسه کبد را تشریح نماید.
- ساختمان و عملکرد پانکراس را توصیف نماید.
- پانکراتیت حاد و مزمن را از افتراق دهد.
- تدابیر پرستاری برای مراقبت از بیمار مبتلا به پانکراتیت حاد را بکارگیرد.
- روش های درمانی در تومور های پانکراس را شرح دهد.
- عملکرد آب و الکترولیت ها در بدن، نقش یون ها در عملکرد سلول های عضلات ارادی، صاف، قلبی و عصبی، تأثیرات تغییرات آب بر بدن طی آزمون پایانی توضیح بدهد.
- نقش یون هیدروژن در بدن و عملکرد آن، فیزیولوژی طبیعی یون هیدروژن، عملکرد فیزیولوژیک بدن در موارد تغییرات یون هیدروژن، افزایش و کاهش یون هیدروژن، علایم و نشانه های اسیدوز و آلکالوز را شناسایی نموده و توضیح دهد.
- یون سدیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوناترمی و هایپرناترمی)، علل، علایم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون سدیم را شرح دهد.

- یون پتاسیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوکالمی و هایپرکالمی)، علل، علائم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون پتاسیم را شرح دهد.
- یون کلسیم، نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوکلسمی و هایپرکلسمی)، علل، علائم و نشانه های آن را شناسایی نموده و توضیح دهد، درمان و مراقبت های پرستاری از بیمار مبتلا به اختلالات یون کلسیم را شرح دهد.
- ساختمان و عمل بافت های تشکیل دهنده سیستم اسکلتی عضلانی را توضیح دهد.
- ارتباط بین بافت ها و مجموعه عملکرد کل سیستم اسکلتی عضلانی را بیان نماید.
- تغییرات فیزیولوژیک سیستم اسکلتی عضلانی با گذشت سن را توصیف نماید.
- حالات پاتولوژیک که سیستم اسکلتی عضلانی را درگیر می کند را توضیح دهد.
- ارزیابی پرستاری اولیه را بر اساس نوع مشکل مددجو توضیح دهد.
- در ارزیابی سیستم اسکلتی عضلانی قادر به برقراری ارتباط بین شرح حال و معاینات بالینی و آزمایشات تشخیصی باشد.
- با ایجاد ارتباط بین معاینات، سوالات و آزمایشات تشخیصی خود برنامه ریزی جهت اجرای یک روش مراقبتی از مددجو را تنظیم نماید.
- سه علت شکستگی استخوان را شرح دهد.
- اقدامات لازم جهت پیشگیری از شکستگی استخوان را بیان کند.
- سه روش بی حرکت کردن اندام شکسته را که جهت بهبود شکستگی انجام می شود شرح دهد.
- همراه با شرح درمان های دارویی در شکستگی ها دو اصطلاح "جاناندازی بسته" و "جاناندازی باز" را در مورد شکستگی توضیح دهد.
- ۳ عارضه مهم شکستگی را همراه با روش های درمان آنها بیان کند.

- اطلاعات عینی و ذهنی را که پرستار باید به هنگام ارزیابی بیمار دچار شکستگی جمع اوری کند را ذکر کند.

- اقدامات پرستاری را در کنترل درد اندام آسیب دیده حفظ و افزایش قدرت و توانایی حرکت اندام بیمار، محافظت از پوست و آموزش مددجو را توضیح دهد.

- ۴ عارضه اصلی شکستگی را همراه با اقدامات پرستاری لازم پیشگیرانه را تشریح نماید.

- مراقبت های پرستاری خاص را در بیمار تحت درمان با فیکساتورهای خارجی ذکر کند.

- اقدامات خاص پرستاری را در بیمار دارای پروتز استخوانی را برشمارد.

- با توجه به علائم و نشانه ها صدمات و آسیب های لیگامنتها ف تاهندون ها و عضلات را تفکیک کند.

- مراقبت های پرستاری خاص را در آسیب های لیگامنت، تاندون و عضلات را بیان نماید.

- انواع صدمات وارده به مفاصل را با نام ذکر کند.

- برنامه آموزشی پیشگیرانه از آسیب های مفصلی را تدوین نماید.

- عوامل اجتناب ناپذیر و قابل پیشگیری در بروز ضایعات سیستم اسکلتی عضلانی را شرح دهد.

- انواع اختلالات متابولیکی استخوان را بیان نماید.

- راه های تشخیصی بیماری استئوپوروز را تشریح کند.

- راهکارهای پیشگیری از استئوپوروز را جهت مراقبت در منزل به مددجو آموزش دهد.

- ملاحظات مربوط به استئوپوروز در سالمندی را برشمارد.

- روش های مختلف درمانی پوکی استخوان را توضیح دهد.

- یافته های بالینی و تست های تشخیصی استئومالاسی را با سایر اختلالات متابولیکی استخوان مقایسه نماید.

- ملاحظات کلیدی پرستاری در بیماران تحت درمان با داروهای مورد کاربرد در اختلالات متابولیکی استخوان را ارائه دهد.
- بیماری پاژه را تعریف کند.
- شاخص های تشخیصی در بیمار پاژه را شرح دهد.
- برای بیمار مبتلا به اختلال متابولیکی استخوان با توجه به نوع آن یک برنامه مراقبتی بر اساس فرایند پرستاری تدوین کند.
- انواع استئومیلیت را ذکر کند.
- اقدامات درمانی-حمایتی را در مبتلایان به استئوپوروز بیان کند.
- آرتريت عفونی و غیر عفونی را با هم مقایسه کند.
- انواع تومورهای سیستم اسکلتی عضلانی را دسته بندی کند.
- علایم بالینی و راه های تشخیصی تومور های استخوانی را توضیح دهد.
- روش های درمانی در مبتلایان به تومورهای سیستم اسکلتی عضلانی را برشمارد.
- اقدامات مراقبتی در منزل را در مبتلایان به تومور استخوانی را به صورت چک لیست ارائه نماید.
- انواع قطع عضو را نام ببرد.
- فرایند پرستاری را در بیمار تحت آمپوتاسیون را ارائه دهد.
- راه های بازتوانی بیمار تحت آمپوتاسیون را تشریح کند.
- چک لیست مراقبت در منزل در بیمار مبتلا به استئومیلیت را ارائه دهد.
- اپیدمیولوژی، اتیولوژی و پاتولوژی و تظاهرات بالینی آرتريت روماتوئید را بیان کند.
- درمان طبی آرتريت روماتوئید را توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری را در بیمار مبتلا به آرتريت روماتوئید بر اساس فرایند پرستاری را تدوین کند.

- آموزش های لازم مراقبتی در منزل جهت بیمار مبتلا به آرتریت روماتوئید را تدوین کند.
- جراحی های رایج ارتوپدی برای بیماران آرتریت روماتوئید را همراه با مراقبت های پرستاری لازم در بیماران مذکور ذکر کند.
- بیماری نقرس را تعدیف کند.
- اقدامات درمانی مراقبتی را در بیماری نقرس توضیح دهد.
- پاتولوژی بیماری لوپوس اریتماتو سیستمیک را توضیح دهد.
- تظاهرات بالینی بیماری لوپوس اریتماتو سیستمیک را فهرست کند.
- اقدامات مراقبتی-درمانی را بر اساس فرایند پرستاری شرح دهد.
- علل بیماری دژنراتیو مفصلی را ذکر کند.
- اقدامات پیشگیرانه از بیماری دژنراتیو مفصلی را مشخص کند.
- علایم بالینی بیماری دژنراتیو مفصلی را مشخص کند.
- روش های مختلف درمانی را توضیح دهد.
- برنامه مراقبتی در بیماری دژنراتیو مفصلی را بر اساس روش درمانی صورت گرفته در قالب فرایند پرستاری ارائه دهد.
- آموزش های لازم جهت مراقبت در منزل را در فرد مبتلا به بیماری دژنراتیو مفصلی را تنظیم کند.

جدول زمانبندی ارائه برنامه درس بزرگسالان و سالمندان ۱ نیمسال اول سال تحصیلی ۰۳-۰۲

ردیف	تاریخ	ساعت	موضوع جلسه	مدرس	روش های آموزشی	امکانات مورد نیاز	عرصه آموزش
۱	۱۴۰۲/۱۱/۱۵	۱۳-۱۵	آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش، اخذ تاریخچه، معاینات فیزیکی و تست های تشخیصی	دکتر روحی	سخنرانی و روش های مبتنی بر تکنولوژی	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۲	۱۴۰۲/۱۱/۲۹	۱۳-۱۵	انواع استوماتیت و بدخیمی های دهان، مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به اختلالات دهان	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۳	۱۴۰۲/۱۲/۱۳	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های مری (آشلازی، دیورتیکول، ریفلکس، تومورهای مری)	دکتر روحی	سخنرانی و روش های مبتنی بر تکنولوژی	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۴	۱۴۰۲/۱۲/۲۰	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های معده (گاستریت حاد و مزمن)	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۵	۱۴۰۳/۱/۱۹	۱۳-۱۵	مراقبت های پرستاری از بیماران مبتلا به بیماری های معده (زخم معده و سرطان معده)	دکتر روحی	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۶	۱۴۰۲/۱۱/۱۸	۸-۱۰	مروری اجمالی بر آناتومی وفیزیولوژی دستگاه گوارش تحتانی (روده) بیماری های التهابی روده	دکتر ادیب	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس
۷	۱۴۰۲/۱۱/۲۵	۸-۱۰	اختلالات انورکتال	دکتر ادیب	سخنرانی و پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور	کلاس درس

کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	شکم حاد	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۲	۸
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	(۱) اختلالات کبد و مجاری صفراوی	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۹	۹
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	(۲) اختلالات کبد و مجاری صفراوی	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۱۶	۱۰
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر ادیب	اختلالات پانکراس	۸-۱۰	۱۴۰۲/۱۲/۲۳	۱۱
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با عملکرد آب و الکترولیت ها در بدن، نقش یونها در عملکرد سلول های عضلات ارادی، صاف، قلبی و عصبی تاثیر تغییرات آب بر بدن	۸-۱۰	۱۴۰۳/۱/۲۹	۱۲
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	نقش یون هیدروژن در بدن و عملکرد آن، فیزیولوژی طبیعی یون هیدروژن، عملکرد فیزیولوژیک بدن در موارد تغییرات یون هیدروژن، افزایش و کاهش یون هیدروژن، علائم و نشانه ها؛ درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۵	۱۳
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون سدیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون سدیم در بدن (هایپوناترمی و هایپرناترمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۱۲	۱۴

کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون پتاسیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون پتاسیم در بدن (هایپوکالمی و هایپرکالمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۱۹	۱۵
کلاس درس	ویدئو پروژکتور	سخنرانی و پرسش و پاسخ	خانم پاریاد	آشنایی با یون کلسیم و نقش آن در بدن و تاثیر آن در سلول های مختلف، تغییرات یون کلسیم در بدن (هایپوکالمی و هایپرکالمی)، علل، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری	۸-۱۰	۱۴۰۳/۲/۲۶	۱۶
کلاس درس	ویدئو پروژکتور		خانم صدیقی	معرفی درس، مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم اسکلتی - عضلانی، نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۱/۱۷	۱۷
			خانم صدیقی	بررسی و شناخت دستگاه حرکتی تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علائم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۱/۲۴	۱۸
			خانم صدیقی	ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم اسکلتی عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی ها و کشیدگی و مراقبت های پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۱	۱۹
			خانم صدیقی	ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۸	۲۰

				همبند شامل: صدمات سیستم اسکلتی عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی ها و کشیدگی و مراقبت های پرستاری			
			خانم صدیقی	اختلالات متابولیک استخوانی، استئوپوروز، بیماری پازه، استئومالاسی، استئوآرتریت، مراقبت پرستاری با کاربرد فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۱۵	۲۱
			خانم صدیقی	اختلالات متابولیک استخوانی، استئوپوروز، بیماری پازه، استئومالاسی، استئوآرتریت، مراقبت پرستاری با کاربرد فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۲/۱۲/۲۲	۲۲
			خانم صدیقی	عفونت های استخوان، استخوان استئومیالیت، آرتریت عفونی، تومورهای استخوانی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۱/۱۴	۲۳
			خانم صدیقی	عفونت های استخوان، استخوان استئومیالیت، آرتریت عفونی، تومورهای استخوانی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری (ادامه)	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۱/۲۸	۲۴
				اختلالات بافت همبند در سیستم اسکلتی عضلانیف ارتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوسیستمیک و نقرس	۱۰-۱۲	۱۴۰۳/۲/۴	۲۵

- منابع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلات آن به عنوان منبع ضروری نباشد)
۱. برونر و سودارث. پرستاری داخلی و جراحی: گوارش. ترجمه: پوران سامی، تهران، نشر و تبلیغ بشری. آخرین چاپ
 ۲. سیسیل، مبانی طب داخلی بیماری های دستگاه گوارش، کبد، سیستم صفراوی. ترجمه: ایدین تبریزی و سایرین. انتشارات گلبن. تهران. آخرین چاپ
 ۳. هاریسون. اصول طب داخلی بیماری های گوارش. ترجمه: هادی رازجویان و سایرین. انتشارات تیمورزاده. تهران. آخرین چاپ
 ۴. اعلمی هرندی بهادر. ارتوپدی و شکستگی ها. انتشارات اندیشه رفیع. تهران. ۱۳۹۷.

۵. Last edition Smelzer, Suzanne, C; oconnell. Brunner and Suddarth's Medical Surgical Nursing. Last edition
۶. Black, J; Hawak, J; Medical Surgical Nursing, Clinical management for positive outcomes; Elsevier saunders Co, Last edition.
۷. Ulrich SP, Canale SW, Nursing Care Planning Guides: For Adults In Acute, Extended And Home Care Settings last ed..Carlson.karen.k.AACN, Advanced critical care nursing, Sanders Elsevier
۸. Alspach, Joanne; Core Curriculum for Critical Care Nursing. Philadelphia: W.B. Saunders co. ۲۰۱۴
۹. Daugirdas, T, John and iny, S, Todd. Handbook of Dialysis. Boston: Little, Brown Company. ۲۰۱۳
۱۰. Urden, D, Linda and Stacy, M. Kathleen and Lough, E. Mary. The LANS Critical Care Nursing Diagnosis and management. Fifth edition. St. Louis: Mosby Inc. ۲۰۱۸
۱۱. Metheny Norma M. Fluid and electrolyte balance. Nursing considerations. Philadelphia: The J.B. Lippincott co. ۲۰۱۰

منابع مطالعه بیشتر:

-بورکیت و همکاران. مبانی جراحی بورکیت. ترجمه: قطبی، نادر و حیدری سراج، مهران. تهران: نشر طبیب

۱۳۹۹.

-شوارتز و همکاران. اصول جراحی شوارتز. ترجمه: عباسی، علی و همکاران. تهران، نشر سماط، ۱۳۹۸

- خادمی، مژگان و همکاران. مایع درمانی وریدی برای پرستاران. تهران: انتشارات بشری ۱۳۸۶

- مزینی منفرد، آزاده، اتوکش سلمان. آب و الکترولیت به زبان ساده. تهران: نشر طبیب ۱۳۸۴

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

الف) در طول ترم

ب) پایان دوره

روشی آزمون	نمره	تاریخ	ساعت
آزمون پایان ترم	۸۵٪	نامشخص	نامشخص
شرکت در بحث های کلاس	۵٪	نامشخص	نامشخص
تکلیف	۱۰٪	نامشخص	نامشخص

مقررات و انتظارات از دانشجویان:

هر دانشجو در طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- ✓ رعایت حسن اخلاق و شئونات اسلامی
- ✓ مطالعه محتوای آموزشی
- ✓ ارائه به موقع تکالیف محول شده
- ✓ حضور و شرکت فعال در کلاس
- ✓ شرکت در آزمون حضوری میان ترم و پایان ترم